

Několik poznámek k problematice řešení „krachující“ finanční instituce – typicky banky (101)

Praha dne 18. 3. 2021

Výchozím bodem, který má založit, resp. předurčit věcnou příslušnost orgánu veřejné moci příslušného k řešení selhání dotčené finanční instituce – banky, je tzv. posouzení způsobilosti k řešení krize ve smyslu § 22 zákona č. 374/2015 Sb., o ozdravných postupech a řešení krize na finančním trhu, ve znění pozdějších předpisů („OzPoFT“).

Posouzení má být výsledkem postupu resolučního orgánu – v tuzemsku jde podle § 5 odst. 1 a 2 OzPoFT o Českou národní banku („ČNB“) – podle relevantní právní úpravy,¹ a to v podobě zjištění, zda a v jakém rozsahu je výkon pravomocí moci soudní – zahájení, vedení a výsledek insolvenčního řízení soudního – (ne)způsobilý ve vztahu k *pro futuro* řešenému selhání konkrétní finanční instituce, resp. účelům řešení krize.

Ve vztahu k moci soudní rozuměno *a contrario* principu *de minimis non curat praetor*, neboť v zásadě jde o to, že do gesce resolučního orgánu spadá řešení selhání subjektů, typicky bank velkých, propojených či významných, resp. takových, které mohou mít výrazně nepříznivý dopad na finanční systém České republiky, jiného členského státu či Evropské unie jako celku.²

A naopak do gesce soudní spadá řešení selhání typicky bank malých, nepropojených či nevýznamných ve smyslu shora uvedeného.³

Lze proto uvažovat o (*sic*) fakultativní (zbytkové) soudní pravomoci určené na základě diskrece správního orgánu, resp. ČNB v postavení správního orgánu – resoluční autority.⁴

V závislosti na konkrétních skutkových a právních okolnostech by pak mohlo být otázkou, zda takovým aťhovááním nedochází přinejmenším k zásahu do práva na spravedlivé insolvenční řízení – soudní proces (*fair trial*): primárně nezávislosti a nestrannosti soudu ve smyslu čl. 81 a 82 Úst ve spojení s čl. 36 odst. 1 LPS, zákazu odnětí zákonnému soudci ve smyslu čl. 38 odst. 1 LPS, rovnosti účastníků řízení ve smyslu čl. 96 odst. 1 Úst ve spojení s čl. 37 odst. 3 LPS a v neposlední řadě práva na veřejné projednání, bez zbytečných průtahů a v jejich přítomnosti, a aby se mohli vyjádřit ke všem prováděným důkazům s tím, že veřejnost může být vyloučena jen v případech stanovených zákonem ve smyslu čl. 38 odst. 2 LPS.⁵

Zde je současně nutno připomenout, že bankovní rada ČNB může vyloučit z působnosti moci soudní řešení selhání jakéhokoliv povinného subjektu (rozuměno od „nejmenší“ kampeličky po „největší“ banku), pakliže tak sama stanoví – § 228 odst. 2 a 4 [písm. d)] ve spojení

---

¹ Viz primárně čl. 23 odst. 3 nařízení 2016/1075.

² Viz § 76 písm. a) OzPoFT – srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 1. 2019, čj. 7 Afs 288/2018 (zde bod 28 a 47).

³ Srov. *a contrario* s postupem při likvidaci jakékoliv banky podle § 36 odst. 1 a 2 zákona o bankách, kdy mj. soud musí rozhodnout o návrhu ČNB do 24 hodin od podání návrhu.

⁴ Viz § 1 odst. 3 ČNBZ ve spojení s § 5 odst. 1 OzPoFT.

⁵ Viz Richter, T. Insolvenční právo. 2., doplněné a upravené vyd. Praha : Wolters Kluwer, 2017, s. 208. Srov. Tomoszek, M. Podstatné náležitosti demokratického právního státu. Praha : Leges, 2015, s. 147.

s § 6 odst. 1 OzPoFT –, nejpozději s prvním úkonem ve věci, kterým však může být již samotné rozhodnutí o provedení *bail-in* (§ 222 odst. 2 OzPoFT).

Současně podle § 6 odst. 2 insolvenčního zákona vůči bance (kampeličce) nelze zahájit insolvenční řízení, a to do okamžiku, než pozbuďte tzv. bankovní licence (povolení) s tím, že podle § 368 odst. 3 insolvenčního zákona lze jejich úpadek řešit pouze konkursem.

Zde však s výslovnou výhradou toho, že podle § 368 odst. 3 insolvenčního zákona by bylo možné řešit úpadek banky, kampeličky, obchodníka s cennými papíry a dalších osob „finanční povahy“ toliko konkursem, ovšem výlučně za naplnění podmínky, že vůči nim bylo (*ex ante*) uplatněno opatření k řešení krize podle OzPoFT [§ 2 odst. 1 písm. a) OzPoFT].

Což by ovšem bylo možno *a contrario* vykládat tak, že (*sic*) tuzemská právní úprava aprobejuje sanaci (reorganizaci) mj. banky v rámci insolvenčního řízení, rozuměno paralelně vůči sanaci podle OzPoFT, a to se všemi důsledky z toho plynoucími pro *bail-in* – rozuměno primárně test nejlepšího zájmu (NCWO).^{6, 7, 8}

Podle směrnice 2014/59/EU (*Bank Recovery and Resolution Directive*, BRRD) je však výchozím a preferovaným způsobem řešení selhání banky nesanační insolvenční řízení;⁹ vyjma situace, kdy je sanace banky ve veřejném zájmu.

Je-li pak sanace banky ve veřejném zájmu, lze zahájit *resoluci*, rozuměno včetně *bail-in*.¹⁰

---

⁶ Srov. argumentaci *contra legem*: „[j]e tedy nutné vycházet z toho, že se jedná o chybu v psaní“. In: Maršíková, J. a kol. Insolvenční zákon: ve znění zákona č. 64/2017 Sb. s poznámkami, judikaturou, nařízením Evropského parlamentu a Rady 2015/848 a prováděcími předpisy. 3. aktualizované vyd. podle stavu právní úpravy k 1. 1. 2018. Praha : Leges, 2018, s. 816.

⁷ Srov. např. metodu a potřebu poznávání účelu v právu – Holländer, P. Filosofie práva. 2., rozš. vyd. Plzeň : Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2012, s. 94, 123, 137.

⁸ Srov. Rahm, J., Vojtek, R. Komentář k § 367 až 373 insolvenčního zákona. In: Sprinz, P., Jirmásek, T., Řeháček, O., Vrba, M., Zoubek, H. a kol. Insolvenční zákon. Komentář. Praha : C. H. Beck, 2019, s. 960–985 (zde s. 966).

⁹ Srov. body 45 a 46 preambule BRRD a bod 58 stanoviska generálního advokáta SDEU ze dne 18. 2. 2016, Tadej Kotnik a další proti Državni zbor Republike Slovenije, C-526/14.

¹⁰ Mezi další tzv. resoluční nástroje patří přechod (části) bankovního závodu nebo (části) majetku banky na osobu třetí (*sale of business tool* – § 96 a násl. OzPoFT), na překlenovací instituci (*bridge institution tool* – § 102 a násl. OzPoFT) nebo na osobu pro správu aktiv (*asset separation tool* – § 113 a násl. OzPoFT), a to vedle jiných pravomocí mj. moratoria, resp. odložení splatnosti závazků či realizace práva na uspokojení ze zajištění (§ 82a, 83 a 84 OzPoFT), odvolání či nahrazení členů vedoucích orgánů (§ 82 OzPoFT), nebo tzv. vládní stabilizační nástroje (§ 157 až 163 OzPoFT), které však *per se* nejsou předmětem tohoto vyjádření.